

A döntést hosszas vita előzte meg. A tavalyelőtti kezdet, a tavalyi vitathatlan siker után, idén ismét megrendezzük a BIT-LET Karácsonyt. A vita pusztán anyagi természetű volt. Vajon lesznek-e cégek, amelyek idén is hajlandók pénzt áldozni egy ilyen számítástechnikai népszerűsítő rendezvényre? Vajon hajlandók lesznek-e azok, akik tavaly és tavalyelőtt eljöttek, s kemény százásokat fizettek ki az asztalbérlésért idén is leszurkolni forintjaikat? Rövid vita után optimistán válaszoltunk a költői kérdésre. Úgy döntöttünk, hogy bízunk a sikerben, s bízunk abban, hogy akinek hobbija a számítástechnika, annak kevesebből is jut rá. A szponzorakérés sem volt eredménytelen. Az első körben sikerült megtalálnunk a fővédnököket. A KISZ KB mint a fiatalok egyik értelmes időtöltését, mint a technikai, technológiai haladás egyik legfontosabb útját mindig is támogatta a számítástechnikát. Az AGROBANK Rt. egy új cég, amely szándéka, hivatása szerint is a legkorszerűbbet igyekszik menedzselni, s ilyen területnek vélték a cég vezetői ezt is. A Novotrade Rt érdekszférájába nemcsak a múltban, de most is, s remélhetőleg a jövőben is beletartozik mindaz ami számítógéppel kapcsolatos. A SZÜV ugyan elsősorban a profikra koncentrál, de szerencsére törődik az amatőrökkel is, igaz ez a SZÁMALK-ra is, amely elsősorban könyveivel, tanfolyamaival hívta föl magára a hobbisták figyelmét, az APISZ még mindig a legolcsóbb, (kár, hogy idén kevesebb valutája volt a behozatalra), s ily módon az amatőrök kedvence. A szponzorok szerepe nem csekély. Mert bár a belépők, az asztalfoglalási díjak nem olcsók, de aligha lennének elegendők a rendezvény költségeinek fedezésére. Aki tavaly ott volt, bizonyára emlékszik a bemutatórem látványos programjaira. Az Amiga vetítősoron méretűre nagyított képére, az akkor még újdonságnak számító GEOS bemutatójára – szintén a kivetítő segítségével –, vagy a sorozatban azóta sem gyártott akusztikus

MEGHÍVÓ!

modemek működés közben bemutatására. Nos az ilyen és ehhez hasonló programok, ezek fizikai és személyi feltételeinek megteremtése nem kevés pénzbe került a rendezőknek. Így hát idén is ki-árusítottuk a szórólapok, a plakátok, az újsághirdetések „sarkait”. Az idén is keresünk cégeket, amelyek pavilonokat, árusítóhelyeket kívánnak fölállítani a Műegyetemen, s ezért hajlandók fizetni is. (Jelentkezőket ezután is szívesen fogadunk!)

Hogy miért tartozik mindez az olvasókra? Úgy gondoltuk, hogy üzlettel egyre inkább megfertőzött világunkban érdeklő talán olvasóinkat, BIT-LET Karácsonyunk vendégeit, hogy miért „adjuk el a lelkünket”? Hogy kerülnék a reklámok a rendezvény hirdetésébe?

Mint ahogy tán nem haragszanak meg ha azt is leírjuk már egyszer – remélve, hogy az idei rendezvény is sikerül legalább úgy mint a tavalyi –, hogy ha valóban jól érezték, érzik magukat a program csereberén, a bemutatókon, ha meg vannak elégedve a rendezők stílusával, felkészültségével, akkor elsősorban a Csokonai Művelődési Ház számítógépes szakkörének fiatal tagjait, s a művelődési ház dolgozóit kell dicsérniük, mert a BIT-LET nélkülük aligha tudna karácsonyozni.

A rendezvény részletes ismertetőjét (29. oldalunkon) átnézve föltűnhet olvasóinknak, hogy a cserebere, a bemutatók mellett idén hívjuk és várjuk az IBM és rokonai felhasználóit is. Igen, rendezvényünk egy részére a profikat is hívjuk és várjuk. Úgyis állandóan arról hallunk, hogy az új géptulajdonosoknak nincs módjuk informálódni a piacról. Így hát ez is egy lehetőség lehet a sok közül az információk adására és vételére.

Meghívó, ezt a címet olvashatják fön. Furcsa meghívóra sikeredett ez. Vegyék, aminek akarják, a lényeg, hogy tanulmányozzák át a BIT-LET Karácsony részletes programját, s jöjjenek el! Addig is BIT-LET, BIT-VAN és BIT-LESZ!

Angyalosi László

BELÜLRŐL

- 18 **Híroldal** – amelyben ezúttal a legújabb tajvani 16 MHZ-es mikrogépet mutatunk be.
- 20 **Programajánlat C 16** – egy összetékoló, amely sajnos csak lemezzel működik, de azzal nem akárhogyan.
- 22 **IS BASIC az Enterprise-ban** – ebből az írásból egy kis ízellőt kaphatnak egy valóban intelligens BASIC nyelvből. Milyen is az, ha struktúrált egy nyelv?
- 24 **Első kézből a TV Computerről** – sorozatunk újabb darabjában a gép hangjáról és a nyomtatókezelésről van szó.
- 26 **TVC-Centronics – BOCS** – címmel közöljük azt a levélváltást, amelyből kiderül, hogy időnként mi is frunk hülyeségeket. Bocs ...
- 27 **Atari-kör** – címgyjűtemény, amely az Atari 800 XL tulajdonosoknak aranyat ér.
- 28 **Bruttóslító** – igen, a személyi jövedelemadó szele hozzánk is betört. Kicsike programunkkal bárki kiszámíthatja, hogy jövőre mennyi lesz a bére. De, hogy az mennyit fog érni? ...
- 28 **Szoftverötletek** – színbeállító rutin a C16-ra
- 29 **BIT-LET Karácsony** – felhívásunkból minden lényeges kiderül.
- 30 **Könyvmoly** – amelyben fölteszük a kérdést, hogy sorozat-e a sorozat, amelynek fizikáról szóló darabja tetszett, a történelemről szóló nem.
- 31 **Posta** – szokás szerint kérdésekkel és válaszokkal, valamint némi véleménnyel.
- 31 **Programcserebere**
- 32 **Enterprise nyerő** – pályázatunk újabb feladata már a nyereménygéppel is kapcsolatos.

HÍRLEK

FORMA-1

A számítógépek lassan ma már mindennapi életünk nélkülözhetetlen részei. Így aztán egyáltalán nem meglepő, hogy a Forma-1 világában is egyre jelentősebb szerepet kap. Mostanság már nem csupán időmérésre, eredmények összehasonítására, hanem lassan-lassan beállítására használják, hanem irányítása az egész technika ellenőrzése és irányítása között a hár a vetélytársak között, amikor a számítógépek dolga lesz. Bombaként hatott a hír a Lotus csapat tavaly a Monacói Nagydíjon alkalmazott a brazil függesztési rendszert a csodafegyver – amelynek központi agya százezer információs ponton áll össze, másodpercenként képes feldolgozni a futóművét, vel irányítja és beállítja a kocsi futóművét, ezáltal a 900 lóerős torpedó utfékvése, stabilitása, tehát az úton tartása minden pillanatban az éppen legoptimalisabb. Ez elsősorban a technikáknak mondott pályákon komoly előny a hagyományos felfüggesztésű versenykocsikkal szemben.

KÖZÖS HELYFOGLALÁS

Közös számítógépes helyfoglalási rendszer létrehozásában állapodott meg az United Airlines amerikai légitársaság három nyugateurópai partnerével, a KLM-mel, a Swissairrel és a British Airwayszal. Százhuszmillió dollárt fektetnek be a világmérterű rendszerbe, amelytől azt várják, hogy 1990-ben már 75 millió utas repülőjegy-, szálloda-, vasút- és gépkocsikölcsönzési igényét elégíti majd ki.

NDK MIKRÓK

Fellendülőben a személyi számítógépek gyártása az NDK-ban: elkezdték gyártani a 32 bites számítógépeket, folyamatosan készítik a 16 bites személyi számítógépeket, és a nyolcbites munkahelyi számítógépeket. A drezdai Robotron gyár nemrég tervajánlást tett: további tízezer, 16 bites személyi számítógépet állít elő terven felül. A számítógépgyártás főként a legutóbbi évben lendült fel – a tavalyi nemrég tervajánlástól 63%-kal gyártottak többet az ellenőrzési, tesztelési folyamatot: a Robotron gyár saját fejlesztésű ellenőrző berendezéseit, műszereit, számítógépei ellenőrzik a gyártószalagról lekerülő gépek minőségét.

LÉZERLEMEZ

Az elmúlt években rendszeresen a szaklapokba kerülnek az információ tárolás új lehetőségei. A forradalom a közelben van. A témában érkezett legújabb hír: Holland kutatók olyan anyagot találtak fel, amelyből – a magnószalaghoz hasonlóan – többször is jelentate be a hanglemez holland elektronikai cég. Philips rögzített információ, amely egyébként nemcsak hang, hanem akár képszóveggel letörölhető és az új program sugárral letörölhető és az új program beírható. A szerkezet a kompakt lemez-alkotóanyagok olvadáspontjainak változtatásával – új és új alakzatokba lehet átalakítani. Ez teszi lehetővé a már rögzített műsor törlését és újabb rögzítést, amit állítólag akár ezerszer is meg lehet ismételni.

SZELLEMIDEZÉS

Az egyik angol ásatásnál a leletek kiértékelésére számítógépes módszereket alkalmaznak. A temetkezési hely homokos talajú, méghozzá meglehetősen agresszív természetű. Az idők folyamán eltűntek a tetemeket, hanem a talajban az egykori halotti drapériákat is. Korábban az ilyen emberek nyoma elszíneződött, más sűrűségű feltörekvéseket is. A talajban az egykori foltokat jelent csupán. Korábban az ilyen fajta leletek kiértékelhetetlenek voltak. Am napjainkban az archeológia a számítástechnika eredményeinek felhasználásával csodákra képes. Az IBM egyik brit kutatólaboratóriumában egy IBM PC-XT személyi számítógépre olyan programot írtak, amelynek segítségével ezek az elszíneződések és sűrűségfluktuációk (változások) regisztrálhatók. Egy különleges szonda sűrű egyenlő háló mentén érzékeli a talajban lévő egyenlőségeket – ahol nagyobb az egyenlőséget, ott sűrűbben veszi fel a pontokat – az egykori és alakja, haja, ruházatának vonalai és csontozata is.

KÉT KERÉKEN

A számítógép terjedése nem ismer határolat. Most már a kerékpározás szerelmeseit is elérte. Megszületett az első kerékpárszámítógép. Az NSZK-beli VDO-gyár kerékpárszámítógépe könnyen felszerelhető a kormányra, levehető (a tolvajok elleni védelem) és tökéletesen elektronikus sebességmérő, amellyel még öt további információ számítható és jelezhető ki. A legfontosabb számjegyekkel állandóan kijelzi a fekete számmegjelzővel az elért sebességet a műszer. Ezenkívül a fordulókörrel a pontos helyről állandóan leolvasható a pontos idő is. Ha az elért sebességet kilométer helyett valaki mérföldben akarja meg tudni, az átkapcsoláshoz egy gombnyomás elegendő. Ezenkívül az egész addig megtett út hosszát és a készülék. Riasztóhangos idő is kijelzhető a készülék. Riasztóhangos idő is használható. A tetszetős műanyagokból épített készülék egyetlen műanyagtokkal leemelhető a kormányról és a tolvajok elleni védelmére elhelyezhető a nadrág vagy a blúz zsebében. Orthoni ébresztőóraként is ki-tűnő.

PROGRAMMAJÁNLAT:

ÖSSZETÁKOLÓ C16-RA

A program segítségével a C 16 az 1541-essel 2, 3 vagy 4 BASIC programot kapcsolhat össze. Egy bonyolultabb program elkészítése több napig is eltarthat. A program bonyolultságából és hosszúságából több kellemetlenség származik. Az egyik az, hogy mikor a program egy adott részén dolgozunk, kerülnünk kell a többi részt. A másik, hogy szükségtelenül dolgoztatjuk a perifériát a félbeszakított munka folytatásakor a pillanatnyilag fölösleges programrészek betöltésével és mentésével. Nemcsak ezért, de ezért is célszerű a programot (funkcionális) részenként elkészíteni, kipróbálni és a végén összeszerelni. Az összeszerelésre több módszer is van, az ÖSSZETÁKOLÓ program elve talán újszerű.

AZ ELV

A lemez meghajtó rendszerutasításai között van egy, amellyel a lemez meghajtó a lemezen már meglévő file-okat egyesíteni tudja. (Az alkotórészek is épen maradnak, az eredmény is a lemezen lesz.) Dr. Úry László kézikönyve is és „A nagy floppykönyv” is azt írja, hogy a COPY parancs nem használható programok összekapcsolására, de ezeknek a komoly könyveknek sem szabad mindent elhinni.

Így működik az összetákoló:

1. Gépi kódú szubrutint helyez el egy ritkán használt tárrészbe és a magnetofonpufferbe. A Basic terület nem csökken.
2. A kívánt programok összefűzésére utasítja a lemez meghajtót.
3. A C 16-ba (+4-be) tölti az összekapcsolt programot. (Az összetákoló Basic része megszűnik.)
4. Mivel a COPY paranccsal összekötött programok között négy fölösleges byte van (két db nulla és a következő Basic program eredeti betöltési címe), egy gépi kódú szubrutin tömöríti.
5. Ha a programozó nem gondolt a programrészek helyes sorszámozására, hívja az interpreter RENUMBER rutinját és átsorszámozza az eredményprogramot. (5-ösével)
6. Lemezre menti a kész, összeszerelt programot. (Kivéve, ha ezt a felhasználó előzetesen megtiltotta.)

Mindevel a felhasználónak nem kell törődnie, mert miután választ adott a program kérdéseire, az a műveleteket beavatkozás nélkül sorra végrehajtja.

A PROGRAM HASZNÁLATA

Az összetákoló programot RUN-nal kell elindítani.

1. Az első kérdése ez:

MI A LEMEZEGYSÉG SZÁMA?

Erre a lemezegység eszközszámával válaszolhatunk. Ha nem adunk meg semmit, 8-nak veszi.

8-nál kisebb, 15-nél nagyobb szám megadása esetén újra kérdez.

2. A következő kérdés:

KELL A LEMEZ TARTALOMJEGYZÉKE? (I, N)

„Az 'I' billentyű lenyomására kírja a képernyőre a lemez tartalomjegyzékét.

3. Ezután a harmadik kérdés:

A MODULOK SZÁMA?

A program két, három vagy négy programot tud egyszerre összekapcsolni. Ezekből eltérő szám megadása esetén a program hibaüzenettel leáll.

4. Sorra kérdezi az összetevő programmodulok nevét.

Ha olyat adunk meg, amelyen nincs a lemezen, akkor a program később a megszokott Commodore hibaüzenettel megáll.

5. Megkérdezi az eredménymodul (eredő program) nevét.

Ez olyan név legyen, amelyen nincs még egy a lemezen. Egyébként üzenet! (Például: EREDO)

6. Választást kínál:

Az "1" számbillentyű megnyomására az eredményprogram a lemezen is és a Commodore memóriájában is megtalálható lesz. (pl. EREDO' néven ... Aposztróf a végén!)

A "2" számbillentyű megnyomására az eredményezett programot nem menti lemeze, de a C 16 memóriájában meglesz a READY felirat és a kurzor megjelenésekor.

FIGYELEM!

A) Ha a program a szokásos lemezkezelési hibaüzeneteket kírja, az összetákoló program még a gépben van, tehát RUN-nal ismét el lehet indítani. Ha viszont csak a meghajtó piros LED-je villog, az összetákolás már megtörtént, a célprogram a gépben van, és a meghajtó mondanivalóját PRINT DS\$-ral megtudhatjuk.

B) Az összetákoló program használja a kazettapuffer területét is, de ettől függetlenül kazettára menthető és kazettáról betölthető.

C) Az összetákoló betöltése és futtatása után a C+4 ROM-programjai nem használhatók. Ha mégis megnyomnánk az F1 billentyűt véletlenül, nincs baj, írjunk be egy X(RETURN)-t

D) A hibás programbeírás elkerülésére van adatellenőrzés. Téves DATA beírása esetén a futás a tájékoztató üzenet kírása után félbeszakad.

E) Nagyon hosszú program esetén a program átszámozása sok időt vesz igénybe. Pl. a DEMOSCHACH programnak újrásorszámozása négy és fél percig tartott. (Nem túl egyszerű és 99 blokkból áll!!) Ezt a 25 K-s programot megdupláztam az összetákoló segítségével. Ekkor a teljes művelet 14 és 1/2 percig tartott, de jó lett! Tehát türelem! Ha nincs szükség újrásorszámozásra, az összetákoló nem vesztegeti rá az időt. Mindazon által, ha szükség van rá, megteszi. Ebből azért adódhatnak kellemetlenségek: A C 16 RENUMBER rutinja nem teljesen megbízható. Ha valamit nem tud megcsinálni, otthagya csapot, papot, programmaradványokat. Pl. ha üres sorszámhivatkozás van a programban, vagy túl közel van a program végéhez a Basic terület vége. (Nem rontja el mindig ilyen esetekben, de előfordulhat.)

F) Igen fontos!

Minden aggályok ellenére az összetákoló program a minimum 20-szoros, különféle programokkal végzett futtatása alatt egyszer sem tett tönkre semmit.

Az összetákoló csak Basic programokat egyesít!

G) A lemezen a program lefutása után két új file lesz található (pl. EREDO és EREDO' néven). Az aposztróf nélküli nevű közbülső termék, ki szabad törölni. Ez a közbülső file akkor is megtalálható lesz, ha az eredmények lemezre mentését megtiltottuk.

H) Milyen lemezkezelési hibaüzeneteket kaphatunk az összetákoló működésével kapcsolatban?

72. DISK FULL, 00, 00 Betelt a lemez. A megoldás módja a

körülményektől függ. (Törlés, másik lemez stb.)

63. FILE EXISTS, 00, 00 Volt róluk szó

62. FILE NOT FOUND, 00, 00

32. SYNTAX ERROR, 00, 00 Túl hosszú a programmodulok nevéből alkotott parancssor. Indítsuk el újra a programot és vagy kevesebb programot fűzzünk össze vele, vagy az eredményprogram nevét rövidítsük. Az összetevőket át is lehet keresztelni RENAME paranccsal.

Koszper Vilmos

```

1 REM OSSZETAKOLO
2 REM KOSZPER VILMOS
20 VOLS:BL=RLUM(4):BC=RCLR(4):IFBC=0THEN
BC=16
30 GOSUB1490
40 COLOR4,BC,BL
50 U=0
60 PRINT
70 PRINT"MI A LEMEZEGYSÉG SZÁMA":INPUTU
80 U=INT(U):IFU=0THENU=8
90 IFU<BORU>15THENGOSUB610:GOTO50
100 POKEDEC("E1"),U
110 PRINT
120 PRINT"KELL A LEMEZ TARTALOMJEGYZÉKE?
(I,N)"
130 GETKEYQ$:PRINTQ$:IFQ$="I"THENDIRECTO
RYU(U)
140 PRINT
150 INPUT"A MODULOK SZÁMA":N:N=INT(N)
160 IFN<2THENGOSUB560:END
170 IFN>4THENGOSUB610:END
180 POKEDEC("E0"),N
190 FORJ=1TON
200 PRINT"A";:IFJ<2THENPRINT"Z";
210 PRINT":J;:INPUT". MODUL
NEVE":A$(J)
220 IFLEN(A$(J))>16THENGOSUB510:GOTO210
230 NEXTJ
240 PRINT
250 INPUT"AZ EREDMÉNYMODUL NEVE":E$
260 LE=LEN(E$)
270 IFLE>15THENGOSUB510:GOTO250
280 POKEDEC("E2"),LE
290 PRINT:PRINT"EREDMENY A LEMEZEN IS
MEG-"
310 PRINT:FORJ=1TO14+LE:PRINT
":NEXT:PRINT"
320 PRINT" LEGYEN,
":CHR$(34);E$;"0";CHR$(34);" NEVEN!"
330 PRINT:PRINT"EREDMENY A LEMEZEN IS
MEG-"
340 PRINT" 2....CSAK A TARBAN LEGYEN'A
PROGRAM!"
350 GETKEYQ$:IFQ$="1"THEN380
360 IFQ$<"2"THENGOSUB660:GOTO350
370 POKEB99,76:POKE900,151:POKE901,3
380 PRINTQ$
390 Q$="C:"E$+"="
400 FORJ=1TON
410 Q$=Q$+A$(J):IFJ<NTHENGQ$=Q$+"",
420 NEXTJ
430 OPEN1,U,15,"I":CLOSE1
440 OPEN15,U,15
450 PRINT#15,Q$
460 CLOSE15
470 IFDB<>0THENGOSUB680:STOP
480 FORJ=1TOLE:POKEDEC("025E")+J-1,ASC(M
ID$(E$,J,1)):NEXTJ
490 SYSDEC("05F6")
500 END
510 PRINT
520 GOSUB660
530 PRINT
540 PRINT"HOSSZÚ A NÉV"
550 RETURN
560 PRINT
570 GOSUB660
580 PRINT
590 PRINT"NINCS ÉRTELME!"
600 RETURN
610 PRINT
620 GOSUB660
630 PRINT
640 PRINT"NEM LEHETSÉGES!"
650 RETURN
660 SOUND1,500,6:SOUND1,900,3:RETURN
670 PRINT
680 PRINT
690 GOSUB660
700 PRINTDS$
710 PRINT
720 PRINT"LEMEZEGYSÉG:";U
730 RETURN
740 PRINT
750 GOSUB660
760 PRINT
770 PRINT"ADATHIBA VAN A ";
780 RETURN
790 PRINT" SOROKBAN!":END
800 REM1.DATA
    
```

```

810 DATA00,A9,00,A6,E1,A0,00,20
820 DATA0A,FF,A5,E2,A2,5E,A0,02
830 DATA20,BD,FF,A9,00,A6,28,A4
840 DATA2C,20,D5,FF,08,20,F8,A8
850 DATA2B,00,07,20,07,FF,29,BF
860 DATAF0,05,A2,1D,4C,03,06,06
870 DATA2D,04,2E,20,18,08,20,93
880 DATA8A,A9,00,05,E3,A5,2B,0D
890 DATA41,03,A5,2C,0D,42,03,20
900 DATA18,08,20,4B,08,18,A5,2D
910 DATA69,02,85,2B,A5,2E,09,00
920 DATA85,2C,A6,E0,CA,E4,E3,F0
930 DATA10,90,0E,A5,E3,0A,AA,A5
940 DATA2B,9D,33,03,A5,2C,9D,34
950 DATA03,A6,E3,F0,0E,CA,0A,0A
960 DATAAA,A5,2D,9D,59,03,A5,2E
970 DATA9D,3A,03,E6,E3,A6,E3,E4
980 DATAE0,D0,BC,F0,30,3B,0D,33
990 DATA03,E9,04,9D,33,03,8D,34
1000 DATA03,E9,00,9D,34,03,38,BD
1010 DATA39,03,E9,04,9D,39,03,BD
1020 DATA3A,03,E9,00,9D,3A,03,60
1030 DATA98,AA,CA,0A,0A,AA,20,02
1040 DATA06,08,D0,FA,60,AA,00,C8
1050 DATA84,E3,20,A5,06,A4,E3,C0
1060 DATA03,90,F4,18,A9,00,AA,69
1070 DATA04,9D,43,03,EB,00,03,D0
1080 DATAF6,A2,00,0A,0A,AA,BD,33
1090 DATA03,85,E4,BD,34,03,85,E5
1100 DATABD,39,03,85,E6,BD,3A,03
1110 DATABS,E7,4C,47,03
1120 REM2.DATA
1130 DATA0A,4A,AA,BC,43,03,78,20
1140 DATAD8,03,58,EA,E6,E4,D0,02
1150 DATAE6,E5,A5,E4,C5,E6,D0,EB
1160 DATAA5,E5,C5,E7,D0,E5,E8,C6
1170 DATAE0,E4,E0,08,E6,00,28,F0
1180 DATA03,4C,D0,06,AD,41,03,85
1190 DATA2B,AD,42,03,85,2C,20,18
1200 DATAB8,4C,46,84
1210 DATAAD,02,03,85,DE,AD,03,03
1220 DATABS,DF,A9,AA,8D,02,03,A9
1230 DATA03,8D,03,03,A9,00,A2,05
1240 DATA06,03,85,04,06,05,85,06
1250 DATA85,5A,85,58,4C,0D,AC,A5
1260 DATADE,8D,02,03,A5,DF,8D,03
1270 DATA03,A6,E2,A9,27,9D,5E,02
1280 DATAE4,E2,A9,00,A6,E1,A0,00
1290 DATA20,BA,FF,A5,E2,A2,5E,A0
1300 DATA02,20,BD,FF,20,E1,A7,20
1310 DATA93,8A,4C,7E,86
1320 DATABD,3F,FF,B1,E4,A0,00,91
1330 DATAE4,8D,3E,FF,60
1340 REM3.DATA
1350 DATAA9,80,20,90,FF,A2,00,8E
1360 DATAEA,03,8E,EB,03,EB,85,2B
1370 DATA9D,EB,03,CA,F0,F8,A2,01
1380 DATABD,EB,03,95,D9,BD,EA,03
1390 DATA9D,EC,03,CA,F0,F2,A0,03
1400 DATAA9,D9,20,94,04,99,EB,03
1410 DATAB8,10,F5,AD,EB,03,D0,07
1420 DATAAD,E9,03,D0,02,18,60,38
1430 DATAAD,EC,03,ED,EA,F0,AD,ED
1440 DATA03,ED,EB,03,B0,F0,9D,C6
1450 DATAEA,EA,EA,EA,EA,EA,20,4B
1460 DATAB8,20,F0,03,90,03,4C,83
1470 DATA03,AD,83,03,C9,4C,F0,03
1480 DATA4C,B4,03,4C,C4,AE
1490 RESTORE
1500 GK=DEC("05F5"):GV=DEC("06E9"):GOSUB
1590
1510 IFED<>27546THENGOSUB740:PRINT"800-1
100":GOTO790
1520 RESTORE1130
1530 GK=DEC("0347"):GV=DEC("03E4"):GOSUB
1590
1540 IFED<>19652THENGOSUB740:PRINT"1120-
1320":GOTO790
1550 RESTORE1350
1560 GK=DEC("03F0"):GV=DEC("045D"):GOSUB
1590
1570 IFED<>14925THENGOSUB740:PRINT"1340-
1480":GOTO790
1580 RETURN
1590 EO=0:FOR J=GK TO GV
1600 READ W$:DW=DEC(W$):POKEJ,DEC(W$)
1610 EO=EO+DW:COLOR4,RND(8)*16+1,BL
1620 NEXTJ
1630 RETURN
    
```

IS

BASIC AZ

ENTERPRISE®

BAN

A gép IS BASIC-je a struktúrált programozást támogatja. A struktúrált programozás egy fő előnye (a könnyebb tervezés – elkészítés – és hibakeresés mellett) a jó olvashatóság. Éppen ezért 1 sorba csak 1 utasítás írható!

Változók, tömbök deklarálása

NUMERIC A,G,T(10),D(6,13),CIKK1CAKK2(-10 TO 6.1 TO 3)

STRING S\$,A\$,*24,D\$(50)*8,J\$(1 TO 10)

A NUMERIC utasítás szám típusú, a STRING szöveges változókat, ill. tömböket definiál. A változók nevei betűvel kezdődnek, max. 31 karakter hosszúak, s a szöveges változó neve mindig \$ jellel végződik. A program futásakor automatikus kezdetiérték-adás nincs. A tömbök max. két-dimenziósak lehetnek. Ha indexhatárnak egy számot adunk, akkor az alsó indexhatár 0 lesz. Ha más indexhatárt akarunk, akkor **ALSO TO FELSO** alakban kell az alsó és felső indexhatárt megadni. STRING típusoknál a maximális hosszát a név után írt * és egy szám segítségével adjuk meg – tömbök esetén ez a tömb minden elemére vonatkozik. A stringhossz alapértelmezésben 132. Használható a DIM utasítás is – a fentiekhez hasonlóan – azonban a stringek hosszát itt nem adhatjuk meg.

Stringek kezelése

A LEN(A\$), VAL(A\$), STR\$(X), CHR\$(X), INKEY\$(A\$) függvények használata a szokásos, az **ASC(A\$)** helyett **ORD(A\$)**-t kell írunk. Ismeri a **POS(A\$,B\$)** ill. **POS(A\$,B\$,I)** függvényeket, melyek az AS első B\$-beli előfordulásának a helyét adják meg – ill. nullát ha nincs benne – a keresést az 1. ill. az I. pozíciótól kezdve végzi. A stringösszefűzést + helyett az & jellel lehet elérni. Egy string egy részét A\$(I:J) alakban „vehetjük ki”, ez az I. pozíciótól a J.-ig terjedő részt jelenti.

Még néhány függvény

Ez a BASIC rengeteg beépített függvénnyel rendelkezik. Néhány érdekesebb, a szokásostól eltérő:

FP(X) – az X szám törtrésze

MAX(X,Y), MIN(X,Y) – X és Y közül a nagyobbik/kisebbik

REM(X,Y) – az X/Y egész osztás maradéka

RND – 0 és 1 közötti véletlenszám

RND(N) – 0 és N közötti véletlen egész szám

Az Enterprise gép sokaknak fejtörést okozott, sőt okoz ma is.

Vegyem, vagy ne vegyem? Teszik fel sokan maguknak a kérdést. Ez az a gép vajon, amelyre szükségem van?

Mit lehet hozzá kapni? Ezt már tőlünk kérdezik naponta. Nem sok mindent.

Ezzel szemben kétségtelenül a hazai piacon nagyobb számban megjelent home-computerek között messze a legintelligensebb, legtöbbet ígérő gép.

Az egyik legnagyobb ásza a gépnek a BASIC-je. Hogy mitől döglök a légy BASIC-ügyben, ezt megtudhatják az alábbiakból.

PRINT

Használható a

PRINT AT sor, oszlop: printelendő

A sor 1–24 az oszlop 1–40 közötti érték lehet. Van **PRINT USING** is, erre most nem térünk ki.

INPUT

INPUT AT sor, oszlop, PROMT szöveg: változólista alakban (is) használható. Ha a **PROMT** szerepel, akkor az utána lévő szöveg felváltja a ?-et. Az AT rész a bekérés (nem a szöveg-kírás!) helyét adja meg. Használható még a **LINE INPUT** is.

LET

Használata a szokásos, ha a változónév nem kulcsszó, akkor a LET elhagyható, de listázáskor kiíródik. Fontos plusz szolgáltatás, hogy egyszerre több változónak is adhatunk (ugyanazt az) értéket:

LET A,B,I,SZAMLALO=0

Ciklusok

A **FOR** ciklus a hagyományos formában használható, egyetlen különbség, hogy pl. a **FOR I=6 to 0** ciklus egyszer sem fut le! (Más gépeken egyszer lefut!)

A másik ciklusfajta a már néhány BASIC-ből ismert **DO/LOOP** ciklus, a kiugrási feltétel

UNTIL feltétel, illetve **WHILE feltétel** alakban adható meg, az első esetben a feltétel teljesülésekor kiugrunk a ciklusból, a második esetben addig maradunk a ciklusban, míg a feltétel teljesül. Mi szabályozhatjuk, hogy a feltételt a ciklus elején, vagy a végén vizsgálja; mégpedig úgy, hogy első esetben a DO szó után írjuk a feltételt, második esetben pedig a LOOP szó után. Ciklusokból az **EXIT FOR** ill. **EXIT DO** utasításokkal ugorhatunk ki (a NEXT ill. a LOOP utáni utasításra).

IF THEN

Egyszerű alakban: **IF feltétel THEN utasítás.**

Ha az IF után **ELSE** ágat is akarunk kezelni, vagy csak egyszerűen több dolgot akarunk végrehajtani a THEN után, akkor a forma a következő:

```

10 IF A<B THEN
20   LET C=A
30   LET A=B
40   LET B=C
50   ELSE IF A>B THEN
60     LET D=A-B
70     ELSE
80     PRINT A
90   END IF
100 END IF

```

Használhatjuk az IF utasításcsoportot ELSE nélkül is, ekkor a feltétel nem teljesülése esetén az END IF utáni soron folytatódik a program.

SELECT CASE utasítás

Az IF THEN ELSE segítségével egy feltételtől függően kétfelé ágaztathatunk. Többfelé ágazást sokszor – több IF helyett – egyszerűbben oldhatunk meg ezzel az utasítással:

```

10 SELECT CASE M
20 CASE 0
30   PRINT 0
40 CASE 1,3,5,7,9
50   PRINT "PARATLAN"
60 CASE 2,4,6,8,10
70   PRINT "PAROS"
80 CASE ELSE
90   PRINT "TUL NAGY SZAM"
100 END CASE

```

Az ELSE-ág itt is elhagyható.

Függvény, ill. eljárásdefiníciók

Egyszerű alakban:

```

DEF PINEGYZET = PI * PI
DEF MAXIMUM(A,B,C) = MAX(MAX(A,B), C)

```

Blokk formájában:

```

10 DEF HATVANY(A,B)
20   LET HATVANY=1
30   FOR I=1 TO B
40     LET HATVANY=HATVANY*A
50   NEXT I
60 END DEF

```

Hívása pl. **PRINT HATVANY(I,J)**, ekkor J fródi ki. Ha az eljárás nevével nem akarunk értéket visszaadni, hívása **CALL(név)**, pl:

```

10 DEF KETSOR
20   PRINT
30   PRINT
40 END DEF
50 PRINT "*****"
60 CALL KETSOR
70 PRINT "*****"

```

Ha az eljárással több értéket akarunk kiszámítani, akkor a visszaadandó értékek azonosítóját a paraméterlistában a REF szócskával kell feltüntetni, egy ilyen – ún. referencia-paraméter – befelé is és kifelé is visz (vihet) adatot.

```

10 DEF CSERE(REF A$,REF B$)
20   LET C$=A$
30   LET A$=B$
40   LET B$=C$
50 END DEF
60 LET A$="MUTYI"
70 LET B$="TUTYI"
80 CALL CSERE(A$,B$)
90 PRINT A$;B$

```

A 90-es sor végrehajtásakor TUTYIMUTYI fródi ki. Az eljárások hívhatják egymást és önmagukat is, ez utóbbi igen fontos, ún. rekurzív definíciókat tesz lehetővé, pl.:

```

10 DEF FAKTORIALIS(N)
20   IF N<=1 THEN
30     FAKTORIALIS=1
40   ELSE
50     LET FAKTORIALIS=N*FAKTORIALIS(N-1)
60   END IF
70 END DEF
80 PRINT FAKTORIALIS(6)

```

A 80-as sor 720-at (6! értékét) ír ki.

Egy eljárás paraméterként megkaphatja egy tömb, egy másik eljárás, vagy egy függvény (akár belső, akár definiált) nevét is, ezeket azonban referencia-paraméterként kell megadni, pl.:

```

10 DEF KIIR (REF FV,X)
20   PRINT FV(X)
30 END DEF
40 CALL KIIR(SIN,30)

```

0.5-et ír ki. (Mert $\sin 30^\circ = 0,5$)

Fontos! A függvények meghívásakor kicsit olyan a helyzet, mintha egy másik gépet kértünk volna meg valaminek a kiszámítására. Ez a másik gép néhány meglévő változónak megváltoztatja az értékét, másoknak nem. Ezek szerint megkülönböztetünk globális és lokális változókat. Az eljárás meghívásakor megkapja a paramétereibe „érkező” értékeket és minden globális változó értékét. Ha az eljárás során valamely globális változó új értéket kap, ez a hívás befejezése után is megmarad, a régi érték tehát elvész. Ha egy lokális változó – mely nem referencia-paraméter – értéket kap, ez az új érték a hívás befejezése után elfelejtődik, s ha volt ilyen nevű változónk, akkor annak a hívás előtti értéke megmarad.

Egy változó lokális, ha

– az eljárás elején NUMERIC, ill. STRING definíciót adunk ki rá, ill., ha

– az eljárás meghívása előtt (a program futása során) ilyen nevű változót még nem definiáltunk, ill. nem adtunk neki értéket.

```

10 LET I=0
20 CALL F
30 PRINT I
40 DEF F
50   LET I=5
60 END DEF

```

Az I változó F hívásakor globális, így a 30-as sorban 5 fródi ki.

Ha azonban a 10-es sort kitöröljük, a 30-as sor végrehajtásakor a gép hibát jelez – az I változó még nem kapott értéket. Ha pedig beírunk egy

45 NUMERIC I

sort (de a 10-es sort visszarakjuk), akkor az 50-es sorban csak az F eljárás lokális I változója kap értéket, így végül 0 fródi ki, mivel a külső I változó 10-es sorban kapott értéke változatlan marad.

Tanács: lehetőleg kerüljük a globális változókat, mert egyrészt rontják a program áttekinthetőségét, másrészt hibát okozhatnak.

Egyéb BASIC-utasítások

Az alap (MINIMAL) BASIC minden utasítása megvan (pl. DATA-READ-RESTORE sorszám is). Megvannak a GOTO, GOSUB-RETURN, ON GOTO, ON GOSUB utasítások is.

Nem gondoljuk, hogy ebből a leírásból bárki megtanulhatja az IS BASIC nyelvet vagy a strukturált programozás technikáját, de akik egy-két gép BASIC-jét jól ismerik, azok e néhány soros ismertető alapján képet kaphatnak az IS BASIC-ről és annak lehetőségeiről. További segítségként a néhány létező magyar nyelvű könyvet ajánlhatjuk:

- **ENTERPRISE Felhasználói kézikönyv, Novotrade, 1987**
- **Szlávi-Zsakó: Módszeres programozás, Műszaki, 1986**
- **Dahl-Dijkstra-Hoare: Strukturált programozás, Műszaki, 1978**
- **Kernigham-Plauser: A programozás fortélyai, Műszaki, 1982**
- **Aszalós-Erki: Bevezetés a strukturált programozásba, KSH SZÁMOK, 1980**

ELSŐ KÉZBŐL

A TV COMPUTER RŐL

HANG- ÉS NYOMTATÓKEZELÉS

A TV-COMPUTER HANGJA

A TVC-ben egy 12 bites programozható számlánc szolgálja a hangfrekvenciát, míg az amplitúdót 4 biten, 16 fokozatban állíthatjuk. A számlánc második funkciója, hogy órajelet szolgáltatson a soros vonal bővítőkártyája számára, ezt később részletesen ismertetjük.

A számlánc 16-os osztás után kapja meg a 3.125 MHz léptetőfrekvenciát, a kimenő hangot pedig az induló 12 bites számlálóérték (PITCH) határozza meg. A kimenő frekvencia Hz-ben:

195312.5 / (4096 - PITCH)

Két lehetőség van szünet programozására. Az egyik az amplitúdó zérusra állításával, a másik a PITCH=4095 értékkel.

A hang előállítására egyetlen rutin szolgál. Előfordulhat egyes programokban, hogy a számláncot közvetlenül kívánjuk hangkeltésre vagy pontos időzítésre használni. A 12 bites PITCH érték alsó 8 bitjét a port4-be, a felső 4 bitjét a port5 b0-b3 bitjeibe, míg az amplitúdót a port6 b2-b5 bitjeibe kell írni. Az így beprogramozott hang engedélyezése a port5 b4-es bitjével történik: 0=tiltás, 1=engedélyezés. A számlánc időzített IT-forrásként történő használatát a port5 b5-ös bitjével vezéreljük: 0=nem okoz IT-t a hang, 1=a hang négyszögjel végén IT generálódik. Pontos időzítés indításához a port5Bh-t (91-es pont kell kiolvasni, a kapott érték közömbös).

FIGYELEM: A port5 és port6 egyéb bitjeinek is van jelzése, ezért ezeket a tükörképük figyelembevételével változtassuk!

HANG RENDSZERVÁLTOZÓK

PORT05 1 byte, címe 2834=0B12h

A port5 tükörképe. A bitek jelentése:

- b7, b6** magnó motorvezérlő jelek
- b5** hang IT: 0=tiltás, 1=engedélyezés
- b4** hangjel: 0=tiltás, 1=engedélyezés
- b3-b0** PITCH érték felső 4 bitje

PORT06 1 byte, címe 2835=0B13h

A port6 tükörképe. A bitek jelentése:

- b7** adat (STROBE jel a nyomtatóhoz)
- b6** -
- b5-b2** hangerősség regiszter bitjei
- b1, b0** video megjelenítés: 0=kétszínű, 1=négy színű
2=tizenhat színű

SND ACTIVE 1 byte, címe 2836=0B14h

A hangkeltő rutin működését jelzi:

- 0** = nincs hang folyamatban
- 255** = az előzőleg kiadott hang még nem ért véget

SND IRQ 1 byte, címe 2837=0B15h

A hangkeltő rutin működését szabályozza:

- 0** = az új hang megvárja, amíg a régi befejeződik
- 255** = az új hang azonnal kezdődik

SER OK 1 byte, címe 2929=0B71h

Jelző a soros vonali rutin számára. Ha a hangkeltéssel a 12 bites számláncot átprogramoztuk, akkor azt adás, ill. vétel előtt a soros vonali rutin az aktuális vonali órajelhez visszaállítja.

- 0** = a számlánc a soros vonali átvitelhez van beállítva

- 255** = utoljára hangkeltéshez használtuk a számláncot

HANGKELTŐ RUTIN

tone set hívási kód: 51 (33h)

input:

B = időtartam (20 msec-os egységben)

C = amplitúdó (0-15)

DE = PITCH értéke a frekvenciához (0-4095)

működés: A rutin az SND-IRQ változó értéke szerint vagy azonnal, vagy az előző hang befejezése után hangot szólaltat meg. A frekvencia DE regiszterpár értékétől függ (PITCH érték):

f=195312.5 / (4096 - PITCH)

PITCH=4095 esetén nem szólal meg hang. A tényleges időtartamban 20 msec bizonytalanság van, tehát B=3 esetén a megszólaltatott hang ideje 40 és 60 msec között lesz.

NYOMTATÓKEZELÉS

A TVC-nek Centronics típusú párhuzamos nyomtatókimenete van, ezt használja a nyomtatókezelő rutin. A nyomtatóra küldött adatokat nem kell OPEN-CLOSE keretbe zárni. Csupán egyetlen bit tartozik a rendszerváltozókból a nyomtatóhoz: az adatérvényesítő /STROBE jel a port6

tükörképének b7-es bitje. Ezt a változót a hangrutinnál ismertettük. A bit néhány msec-ig 0 értékre, majd ismét 1-be állítása adja a nyomtató számára a negatív adatérvényesítő impulzust.

NYOMTATÓ RUTINOK

PAR CHOUT hívási kód: 65 (41h)

input: C-karakter kódja

output: A=245, ha a billentyűzeten STOP-ot nyomtak

működés: Egy karakter kiküldése a nyomtatóra. Ha a nyomtató nem fogadóképz (pl. papírhiány, OFF LINE állapot), akkor a rutin vár a hiba megszűnéséig. Ebből az állapotból a STOP (azaz CTRL+ESC egyidejű) megnyomásával lehet kilépni.

PAR BKOUT hívási kód: 66 (42h)

input: BC=nyomtatandó karakterek száma

DE=kezdőcím a memóriában, ahol a karakterek vannak

output: A=245, ha a billentyűzeten STOP-ot nyomtak

BC=STOP hiba esetén a ki nem küldött karakterek száma

működés: Karakterek kiküldése a nyomtatóra a PAR-CHOUT rutinnal.

A mellékelt programlista a TVC nyomtatókezelő rutinját tartalmazza. A listában megfigyelhető a rutinok általános felépítése:

- Az első byte az eszközt kiszolgáló rutinok számát adja. Nem feltétlenül tartozik minden rutinhoz érdemi kód. Itt pl. a megszakításkezelés egyetlen RET utasításból áll.

- Következnek a kétbyte-os rutin-címek. A felsorolás megfelel a hívási kód alsó négy bitjének. Itt csak a fix jelentéssel rendelkező rutinok szerepelnek:

0 = megszakításkezelés (PAR-INT)

1 = karakter átvitel (PAR-CHOUT)

2 = karaktercsoport átvitele (PAR-BKOUT)

- A továbbiakban a rutinok kódja olvasható. A közölt kódsorozat beépíthető saját gépi kódú programba is.

Lehetséges alkalmazások:

- IT-láncba beépítve háttér nyomtató rutin készítése.

- Egyéb kilépési feltételek beépítése a várakozási ciklusba. Pl.: INTINC számláló figyelése (2 byte, címe 2845=0B1Dh)

Cseh Tibor

```

1 ;*****
2 ;*****
3 ;**
4 ;** PARHUZAMOS NYOMTATÓ KEZELÉS **
5 ;** **
6 ;*****
7 ;*****
8 ;
9 ; A nyomtató rutinok ugrótáblája
10 ;
11 PAR TABLE:
12         DEFB      3
13         DEFW     PAR INT
14         DEFW     PAR CHOUT
15         DEFW     PAR BKOUT
16 ;
17 ; Karaktorsorozat kivitele a nyomtatóra
18 ; az általános blokk-output rutinnal
19 ; HL = egy karakter átvitelét végző
20 ; rutin kezdőcíme
21 ; DE = puffer kezdőcíme a memóriában
22 ; BC = karakterek száma
23 ;
24 PAR BKOUT:
25         LD        HL,PAR CHOUT
26         JP        BLOCK OUTPUT
27 ;
28 ; Egy karakter kivitele a nyomtatóra
29 ; C = kiküldendő karakter
30 ;
31 PAR CHOUT:
32 ; Ha a billentyűzeten CTRL+ESC-t
33 ; nyomtak, hibakóddal visszatér
34         LD        A,(STOP FLAG)
35         INC        A
36         LD        A, .STOP
37         RET        Z
38 ; ACK flip-flop vizsgálata
39         IN        A,(59h)
40         RLCA
41         JR        NC,PAR CHOUT
42 ; Adatkiküldés
43         DI
44         LD        A,C
45         OUT       (1),A
46 ; Adatérvényesítő /STROBE jel
47         LD        A,(PORT06)
48         AND        7Fh
49         OUT       (6),A
50         OR         80h
51         OUT       (6),A
52 ; Visszatérés hibakód nélkül
53         EI
54         XOR        A
55 ; Nincs interrupt kezelés
56 PAR INT:
57         RET
D8FF  03
D900  29 D9
D902  0C D9
D904  06 D9
D906  21 0C D9
D909  C3 6D C5
D90C  3A 16 0B
D90F  3C
D910  3E F5
D912  C8
D913  DB 59
D915  07
D916  30 F4
D918  F3
D919  79
D91A  D3 01
D91C  3A 13 0B
D91F  E6 7F
D921  D3 06
D923  F6 80
D925  D3 06
D927  FB
D928  AF
D929  C9
    
```

A szerkesztő azért van, hogy a lap olyan legyen, mint amilyenek az olvasói!

TVC-ügyben sajnálatos bakot lőttünk augusztusi lapszámunkban. Íme az idevonatkozó levélváltás.

ÖTLET Szerkesztősége
 Angyalosi László et. I
 szerkesztő

Az **Ötlet** 87. aug. 21-i (34). számában „TVC-CENTRONICS” címmel cikk jelent meg. A cikk sajnálatos módon 26101-es típusú Videoton nyomtatóról ír. Ilyen típusú nyomtatót a Videoton nem gyárt és nem is forgalmaz, így nem tudjuk ellenőrizni, hogy a cikk írójánál mi okozhatta a működési problémát. Semmiképpen sem a cikkíró feltételezése, amely szerint a TVC a STROBE kimeneten csak egy negatív átmenetet ad ki a negatív impulzus (negatív és pozitív átmenet) helyett.

Impulzus nemcsak monostabil, hanem bistabil áramkör segítségével is előállítható igen egyszerű módon. A processzor először 0-t, majd egyet ír a B2/1 áramkörbe. A TV-computer processzora 320 ns-os ütemidővel dolgozik, ebből adódik, hogy a STROBE kimeneten közel 6 µs széles negatív impulzus jelenik meg.

A fentiekből következik, hogy a TV-computerben teljesen értelmetlen kicserélni a B2 bistabilt monostabilra.

Az átalakítás második része azt javasolja, hogy a STROBE és az ACK által billegtetett flip-flop helyett a nyomtató BUSY jelét használjuk fel a nyomtató foglaltság figyelésére.

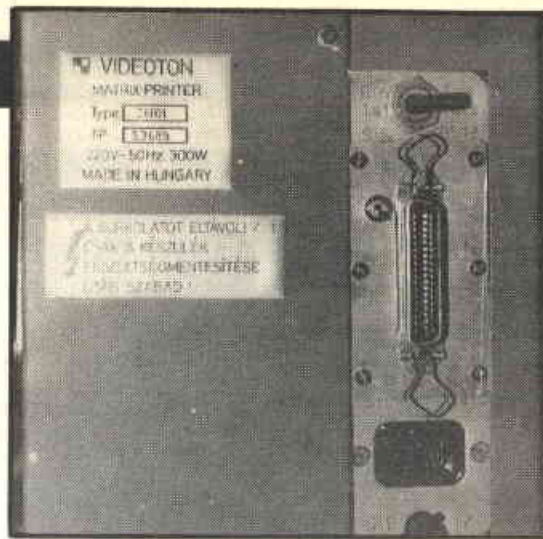
A mi tapasztalataink szerint a beépített megoldás is eléggé üzembiztos, tehát ezt az átalakítást is feleslegesnek tartjuk.

Természetesen előfordulhat, hogy valamilyen okból egy nyomtató nem működik a TV-computerrel. Ilyen esetben szívesen állunk a TVC-tulajdonosok rendelkezésére.

Címünk:
VIDEOTON Elektronikai Vállalat
 Számítástechnikai Gyár Műszaki
 Főosztály 8001 Székesfehérvár,
 Pf.: 104.
 Székesfehérvár, 1987. augusztus
 31.

Váradai László
 műszaki igazgatóhelyettes
Garai Géza főosztályvezető

TVC-CENTRONICS

MÉSZÁROS GYULA VÁLASZA:

Tisztelt Váradai László és Garai Géza!

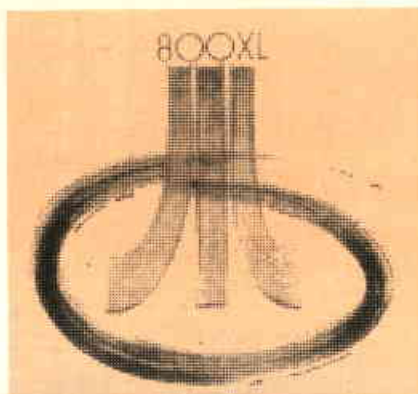
Nehéz helyzetben vagyok. Hibát követtem el, még hozzá nyilvánosan, egy újság hasábjain. Az augusztusi BIT-LET-ben megjelent szóbanforgó cikkem tagadhatatlanul azt sugallja, hogy a Videoton TV-Computerének párhuzamos nyomtató-kimenete nem teljesen felel meg a Centronics-szabványnak. Levelük hatására még egyszer alaposan utánanévez a dolgoknak, be kellett látnom, hogy ez nem igaz. A félreértést a TVC vezérprogramjának nem ismerete okozta.) Tehát a TVC képes meghajtani minden olyan nyomtatót, amely teljesen megfelel a Centronics szabványnak!

Sajnos, eddig nem állt rendelkezésemre a TVC nyomtatóvezérlő rutinjának forrásnyelv listája. A közölt kapcsolási rajzot (amely úgy tűnik, helyes, mivel Önök nem írták az ellenkezőjét) a gép paneljéről, egy ellenállásmérő segítségével vettem fel. Előzőleg egy álló napon át (munkaidőben) próbáltam telefonon felhívni a Videoton vevőszolgálatát kapcsolási rajzért és információért, de persze nem sikerült. Legjobb tudomásom szerint ma sem lehet könyvesboltban ROM-listát vásárolni. Levelük alapján valóban felesleges a B2/2 bistabil monostabilra cserélése abban az esetben, ha RESET-re a gép a B2/2 kimenetét magas szintre állítja. Nem tudom, így van-e? Tudatlanságomban akárhová kötöttem a számítógép ACK bemenetét, a nyomtató egy betűt sem írt ki, és az oszcilloszkóp szerint a STROBE kimenet alacsony szinten maradt. A bistabillal való impulzusgenerálást különben jól ismerem HomeLab 3 gépem kapcsolási rajza és ROM-listája alapján.

A nyomtató ACK jelének használata nyilván megbízható abban az esetben, ha van ilyen kimenet. Nos, a létező és valóságos (legalább 30 kg) Videoton 26101-es nyomtatónak ilyen kimenete nincs, ezért aztán nem is egészen szabványos. Ennek dacára a cikkben felsorolt számítógépeken kívül különösebb átalakítás nélkül működik például IBM PC-vel is. Szerencsére ma már kihalóban vannak azok a nyomtatók, amelyeknek nincs ACK kimenetük, de azért még akad néhány. Mondhatnák, hogy alakítsam át a nyomtatót! Sajnos, ahhoz sincs kapcsolási rajzom, és a számítógép átalakítása túnt olcsóbbnak (csak cikket nem lett volna szabad írni belőle).

A nyomtatóra térve, a Videoton valóban nem gyárt, és soha nem is gyártott 26101-es típusú nyomtatót. Ez a masina ugyanis NDK-gyártmány, a neve Daro 1156. A Videoton csupán egy interfacekártyát szerelt a gépbe, és ráragasztotta a mellékelt fényképen látható címkét. A gép forgalmazását viszont nem lehet tagadni: nem én vagyok az egyetlen, aki rendelkezik ilyen nyomtatóval. Van legalább egy a munkahelyemen és szintén legalább egy a Budapesti Műszaki Egyetemen, az én gépem gyári száma (53689) pedig arra utal, hogy még pár darab létezik valahol a világban.

ATARI

KÖR

CÍMGYŰJTEMÉNY

Atarisok tudják, hogy komolyabb programok írásához elengedhetetlen egy „rakás” PEEK és POKE használata. Ezért nyilván örülnek az alábbi kis címgyűjteménynek, amely Rieth József munkájának eredménye.

- 17 általában 255, Break esetén 0. Gépi kódú programozásnál használhatjuk, mert BASIC-ben azonnali leállást jelent a belső szoftver óra (20 az alsó Byte). Ötvened-másodpercenként nő eggyel tetsző szerint állítható.
- 18-20 ha = 0, letiltja a perifériaműveletek kontrollhangját.
- 65 Színcsere. Minden billentyű lenyomásakor 0 lesz, majd kb. öt másodpercenként nő eggyel. 128-ról 254-re ugrik és ekkor (tehát kb. 10 perc után) a képernyő színeit cserélgetni kezdi (nehogy a színes képernyő a változatlan képtől „beégjen”).
- 77 bal, ill. jobb szövegathár – a kiírandó szöveg bal és jobb margóját jelöli ki (alaphelyzetben 2 és 39).
- 82,83 Cursor pozíció (sor)
- 84 Cursor pozíció (oszlop); a 86 csak 8-as grafika módban lehet 1 – különben 0!
- 85,86 Grafikai üzemmód (0-15)
- 87 Képernyőmemória kezdőcíme
- 88,89 A ROM kezdőcíme (256) (ez egyben a képernyő vége.)
- 106 Billentyűzet dekodolási tábla. A perifériáról kapott billentyűkódot ASCII-re konvertálja. Így használhatjuk: A=PEEK(PEEK(121)+256*PEEK(122)+PEEK(764)) ha a 764 értéke nem 255 (ld. később)
- 121,122 BASIC program kezdete
- 136,137 Tömbterület kezdete
- 140,141 Szabad terület kezdete
- 144,145 parancs IN IOCB-je (alaphelyzetben 0, vagyis az Editor)
- 180 eredmény OUT IOCB-je (alaphelyzetben 0, vagyis az Editor)
- 181 Error ill. Break sorszám
- 186,187 TRAP sorszám
- 188,189 Error kód
- 195 COLOR-kód
- 200 Tabulátor-köz a Print-vesszőhöz (alaphelyzetben 10).
- 201 Kalkulátor-terület (USR-rutinban szabadon használható)
- 210-255 USR rutin eredményét itt lehet BASIC-be visszaadni
- 212,213

536,537

538,539
540-545
550,551

552,553
554,556,558

559
564,565
580
621
656
657
660,661
694
702

704-707
708-712
729
730
731
732

741,742
743,744

752
755

756

764

766

622

Így használjuk:
CLOSE#6:POKE 622,255: GRAPHICS 0
Ezek után ha listázásnál vagy kiírásnál fut – scrollozik – a képernyő, nem soronként ugrál, hanem finoman „görög”, „folyik” felfelé.
Bármelyik grafikai üzemmódban hasonlóan használható (csak a szövegablaknál!)
Kikapcsoláshoz a POKE-ba 0-t írjunk.

1. Számláló a beöltött értéktől 0-ig számlál 50-ed másodpercenként

2. Számláló
3.-5. Számlálók hasonló módon Ugrási cím az 1. Számláléhoz – ha az 0-ra ér, erre a címre kerül a vezérlés (gépi kód!)

Ugrási cím a 2. Számláléhoz
3.-5. Számlálók jelzője. Itt ugrás nincs, csak 0 esetén 255-ről 0-ra vált az érték

Képernyő vezérlés: 0 – ki, 34 – be
Fényceruza-pozíció

Ha =0, a RESET hidegindítás lesz
Ha =0, Break tiltás

Cursorpoz. (sor) a szövegablakban
Cursorpoz. (oszlop) a szövegablakban

Szövegablak-memória kezdőcíme
Inverz billentyű

0 = kis- és nagybetű, 64 = csak nagybetű, 128 = Controll-funkció

Player-Missile (sprite) színregiszterek
Színregiszterek

1/2 sec = a billentyű várakozási ideje
0,1 sec = a billentyűzet ismétlési ideje

ha =0, billentyűzet-hang letiltás
HELP=17, SHIFT+HELP=81,

CONTROL+HELP=145.

A gomb elengedésekor nem törlődik
Szabad memória felső vége

Szabad memória alsó vége (BASIC terület kezdete).

ha =0, a Cursor nem jelenik meg.

Cursor-vezérlés: 0 – kikapcsolja, 3 – átlátszatlan, 1 – a kettő kombinációja;

nem jelenik meg, de az alatta levő karaktert eltakarja. Figyelem! Ezek az összes 128-nál nagyobb kódú karakterre igazak! Ezekhez az értékekhez

+4-et adva a karakterek fejjel lefelé jelennek meg. (Alapértéke 2.)

A karaktergenerátor címe/256. Mindig kerek kiloByte-on kezdődik. POKE756,

224 a normál jelkészlet, POKE 756,204 az ékezetes.

=255, vagy a lenyomott billentyű kódja (a gomb elengedésekor nem törlődik!)

Controll-funkció: ha =0, kiírja a karaktereket.

finom scroll. Ezt külön le kell írnom:

BRUTTÓSÍTÓ

Kit ne foglalkoztatna az Országgyűlés által elfogadott, január elsejétől bevezetésre kerülő személyi jövedelemadó? Így van ezzel **Somogyi György** is, aki egy bruttó keresetet kiszámító programot hozott szerkesztőségünkbe.

A személyi jövedelemadó-rendszer bevezetésének egyik alapfeltétele és célkitűzése, hogy a bérből és fizetésből élők átlagos nettó keresete az adózás miatt nem csökkenhet. A program segítségével egyszerűen meghatározhatjuk, hogy ennek megfelelően a jövő évtől kezdődően mennyi bruttó keresetre számíthatunk.

A program egyszerű, áttekinthető, különösebb magyarázatot nem is kell hozzáfűznünk. Aprócska „menüje” három lehetőséget ismer:

- vagy a **jelenlegi, havi átlagos bruttó kereset alapján,**

- vagy az **éves bruttó kereset és az éves nyugdíj járulók alapján,**

- vagy pedig **ugyanazeknek az adatoknak havonkénti megadása után**

számolja ki az **új, éves és az új, havi bruttó keresetet.** Gondolkodtunk azon, hogy kicsit látványosabbá tegyük, „kicsicsázzuk” a programot. Rájöttünk azonban, hogy ez csak kárára válna. Hiszen jelenlegi változatát C-64-re készítette ugyan szerzője, de csak a legáltalánosabb BASIC-utasításokat tartalmazza. Így, ha a 105-ös, 160-as, és a 190-es sorban található képernyőtörölő utasításokat – ami a C-64-en CHR\$(147) – megfelelően módosítjuk, a program bármilyen gépen futtatható

```

100 REM BRUTTOSITAS *****
105 PRINT CHR$(147)
110 PRINT : PRINT : PRINT
115 PRINT "MI A FELADAT?" : PRINT
120 PRINT "1 SZAMOLAS HAVI ATLABBOL"
125 PRINT "2 SZAMOLAS EVES OSSZEGBOL"
127 PRINT "3 SZAMOLAS HAVI KERESETEKBOI"
130 PRINT
135 PRINT
140 INPUT Q
142 IF Q=1 THEN GOTO 185
144 IF Q=2 THEN GOTO 155
146 IF Q=3 THEN GOTO 151
150 GOTO 185
151 Y=0:N=0:FOR I=1 TO 12:PRINT I:
152 INPUT ". HAVI BRUTTO KERESET";Q:Y=Y+Q
153 INPUT "NYUGDIJ JARULEK";Q:N=N+Q
154 PRINT:NEXT I:X=Y-N:GOTO 205
155 REM SZAMOLAS EVES OSSZEGBOL *****
160 PRINT CHR$(147)
165 INPUT "JELENLEGI EVES BRUTTO KERESET";Y
170 INPUT "JELENLEGI EVES NYUGDIJ JARULEK";N
175 X=Y-N
180 GOTO 205
185 REM SZAMOLAS HAVI ATLABBOL *****
190 PRINT CHR$(147)
195 INPUT "JELENLEGI HAVI BRUTTO KERESET";Y
200 Y=Y*12
205 REM ADOKULCS *****
210 IF Y>0 THEN A=0 : C=0 : SA=0
215 IF Y>48000 THEN A=0.2 : C=0 : SA=48000
220 IF Y>70000 THEN A=0.25 : C=4400 : SA=70000
225 IF Y>90000 THEN A=0.3 : C=9400 : SA=90000
230 IF Y>120000 THEN A=0.35 : C=18400 : SA=120000
235 IF Y>150000 THEN A=0.39 : C=28300 : SA=150000
240 IF Y>180000 THEN A=0.44 : C=39700 : SA=180000
245 IF Y>240000 THEN A=0.48 : C=65500 : SA=240000
250 IF Y>360000 THEN A=0.52 : C=123100 : SA=360000
255 IF Y>600000 THEN A=0.56 : C=247900 : SA=600000
260 IF Q<>1 THEN GOTO 355
270 REM JELENLEGI NYUGDIJ-KULCS *****
275 Y=Y/12
280 N=0.03
285 IF Y>2100 THEN N=0.04
290 IF Y>2600 THEN N=0.05
295 IF Y>3300 THEN N=0.06
300 IF Y>4300 THEN N=0.07
305 IF Y>5300 THEN N=0.08
310 IF Y>6300 THEN N=0.09
315 IF Y>7300 THEN N=0.11
320 IF Y>8300 THEN N=0.12
325 IF Y>10300 THEN N=0.13
330 IF Y>12300 THEN N=0.14
335 IF Y>14300 THEN N=0.15
340 REM BRUTTOSITAS *****
345 Y=Y*12
350 X=Y-N*Y
355 B=(X+C-(SA+12000)*A)/(0.9-A)
360 PRINT "UJ EVES BRUTTO KERESET" B
365 PRINT "UJ HAVI BRUTTO KERESET" B/12
370 GOTO 115

```

SZOFTVER ÖTLETEK

SZINBEALLITO RUTIN C16, PLUS/4

```

102 REM * SZINBEALLITO RUTIN *
103 REM * PROGRAM MOLNAR TIBOR *
105 REM
113 GOSUB 120
114 POKE239,0:Q=0:SZ(1)=PEEK(65301)
115 SZ(2)=PEEK(65305):SZ(3)=PEEK(1339)
116 GETB1$:IF B1$="" THEN 116
117 IF B1$=CHR$(28) THEN Q=1
118 IF B1$=CHR$(27) THEN Q=2
119 IF B1$=CHR$(19) THEN Q=3
120 IF B1$=CHR$(13) THEN RETURN
121 IF Q<1 OR Q>3 THEN 116
122 SZ(Q)=SZ(Q)+1:IF SZ(Q)>255 THEN SZ(Q)=0
123 ON Q OSUB 125,126,127
124 Q=0:GOTO 116
125 POKE65301,SZ(1):RETURN
126 POKE65305,SZ(2):RETURN
127 POKE1339,SZ(3)
128 SAVE I,X,Y,"*SZINBEALLITAS*":RETURN

```

Ez a kis BASIC szubrutin lehetővé teszi, hogy programok futtatása közben állíthassuk a képernyő színeit.

A rutin hívása előtt meg kell adni, hogy a "SZINBEALLITAS" felirat hol helyezkedjen el a képernyőn. (X és Y koordináták beállításával.)

A színeket a következő billentyűkkel állíthatjuk:

- ESC – keret
- DEL – háttér
- HOME – karakter

Vigyázzunk, mert a karaktárszín változását a SZINBEALLITAS feliraton láthatjuk, amely inverzben van, tehát a felirat háttérét figyeljük! A beállítások elvégzése után RETURN-nel térhetünk vissza a főprogramba.

Molnár Tibor

BIT-LET

**HA ÉRDEKLI A SZÁMÍTÓGÉP – FÖLTÉTLENÜL JÖJJÖN EL!
 DECEMBER 12-13-ÁN 9-TŐL ESTE 7-IG
 A MŰSZAKI EGYETEM KÖZPONTI ÉPÜLETÉNEK AULÁJÁBAN
 BUDAPEST XI., MŰEGYETEM RAKPART 3.**

A tavalyi és tavalyelőtti sikeren felbuzdulva idén is megrendezzük év végi zsbivásárunkat. Tavaly voltunk vagy ötvenen, idén megcélozzuk az 5001-et. **Az 5001-ik fizető vendéget egy karácsonyi BITLET-kosárral jutalmazunk!**

A helyszín a budapestieknek közismert, a vidékieknek segítségképpen: A Keletitől a 7-es busz, a Nyugatitól a 12-es busz, a Délitől a 18-as villamos, az Engels téri buszpályaudvartól az 1-es busz a legjobb közlekedési eszköz. Autósoknak előmelegített parkolóhelyek!

(Vállalkozó kedvűek jöhetnek futva, úszva, esetleg gyalog.)

A KAPUNÁL VÁLASZTÉKOS MODORÚ JEGYSZEDŐINKNÉL DIÁKOK ÉS KATONÁK 15, MÁSOK 25 FORINTÉRT VEHETNEK BELÉPŐT.

PROGRAMCSEREBERE

Idén ismét **50 géphelyet** álltunk föl. Szokás szerint adjuk a tévét és a csatlakozási lehetőséget. A többit önnek kell hoznia! **Egy asztal egy órára 30 forint.** A bérletek előjegyezhetők. Aki december 7-ig befizeti a bérleti díjat, az 20%-kal kevesebbet fizet!

A helyfoglalást telefonon is, személyesen is, postán is lebonyolíthatják. A Csokonai Művelődési Házban reggel 9-től este 9-ig várja jelentkezésüket, vagy hívásukat **Sperber László**.

**Telefonok: 690-495 vagy 892-240.
 Postacím: Csokonai Művelődési Ház 1153 Budapest XV., Eötvös u. 64-66.**

PROGRAMBÖRZE

Aki nem csereberélni akar, hanem saját készítésű programjait, hardver eszközeit kívánja árusítani, az külön megállapodást köthet a rendezőkkel. Az eladni kívánt áru értékétől, a szükséges helytől, technikától függő bérleti díjat kell fizetnie.

HIRDETÉSEK

Idén is rendelkezésükre állnak a helyszínen hirdetési eszközeink. Cse-reajánlatok, számítógépes barátok keresésére vonatkozó közlemények közzététele jutányos áron, egyéb hirdetések, másolatok a triplájáért.

HANGOS REKLÁM: 10 forintért többször bemondjuk az ön által megadott szöveget

RÖPCÉDULA: A4-es laponként 2 forintért sokszorosítjuk az ön által megadott szöveget. Esetleg a terjesztésben is segítünk.

BEMUTATÓK

Erről egyelőre keveset árulunk el, mert keveset tudunk. Idén is lesz nagyméretű kivetítő, amire bizonyos fölkerül az **Amiga, a Macintosh, az Atari ST., az Enterprise** képe. Szeretnénk bemutatni **lézerprintert, tervezői munkaállomást, az új IBM család egyik-másik tagját.** Ötleteket, bemutatásra érdemes programokat, termékeket szívesen fogadunk. Kérjük, hogy **ötleteikkel keressék meg telefonon Angyalosi Lászlót. (408-603)**

PROFIKNAK

Idén külön meghívót küldünk egy sor IBM kompatibilis géppel rendelkező cégnek. A „Profi szekció”-ban reményeink szerint üzletkötésekre is sor kerül majd. Természetesen a megkülönböztetés nem jelenti azt, hogy az amatőröket elzárnánk az IBM kompatibilis, és más professzionális gépekre készült szoftverek, hardverek bemutatójától.

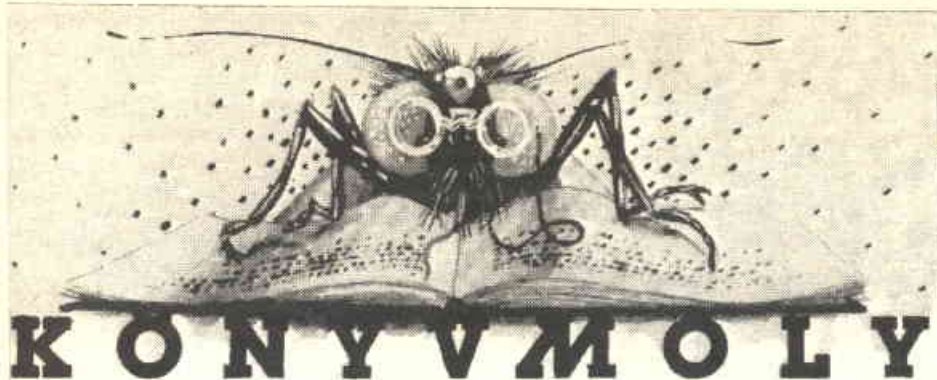
EGYEBEK

Egyebek közt ott lesznek a BIT-LET szaktanácsadói, a bemutatókon alkalmuk lesz kérdezni a különböző gépekhez értő szakemberektől, lesz **JÁTÉKSAROK**, ahol sok-sok számítógépes játék kezelésére vonatkozó tanáccsal látják majd el az érdeklődőket.

És aki nem vette meg még számítógépes barátai, családtagjai részére a karácsonyi ajándékot, annak rendelkezésére állnak a különböző cégek könyveket, programokat árusító pavilonjai!

RENDEZŐK, VÉDNÖKÖK

Az idei BIT-LET Karácsony rendezője a Csokonai Művelődési Ház és a BIT-LET Szerkesztősége, védnöke az **AGROBANK RT., a KISZ KB., a NOVOTRADE RT., a SZÁMALK, a SZŰV COMPUTER M., és az APIZ.** Ha jól érzik magukat, őket dicsérik, ha rosszul, akkor a rendezőket szidják!

Könözsy-Gál-Vasváry: Csupa já-jék C-16-ra – Műszaki Könyvkiadó, 104. o., 58 Ft.

(A Spectrummal foglalkozó kötet folytatása ezúttal is középiskolások által készített játékprogramok listáit tartalmazza.)

Encarnação-Schlechtendahl: CAD, számítógéppel segített tervezés – Műszaki Könyvkiadó, 339 o., 178 Ft.

(A nagy tudás- és adatanyagot felölelő mű a számítógéppel segített műszaki tervezés elméleti és gyakorlati részleteibe vezet be, ábrákkal és példákkal gazdagon illusztrálva.)

1001/2 játék C64/128 – LSI ATSZ, 136 o., 99 Ft.

(Az 1985-ben megjelent könyv régen várt második része számos játék bemutatásán és részletes leírásán kívül ismerteti a GAME MAKER játék-készítő programot, az EUROPA, PRINT SHOP, NEWSROOM alkalmazói célszoftvereket és a GEOS rendszert.)

Fizika és számítástechnika – Mechanika – Novotrade, 184 o., 149 Ft.

Számítástechnika a történelem tanításában – Novotrade, 102 o., 99 Ft.

A könyvek a Novotrade most indult sorozatának, a SuliKomp-nak első kötetei. Ennek ellenére szinte semmi közös nincs bennük, szemléletmódjuk teljesen eltérő. Nem ismerjük a Novotrade célkitűzését, koncepcióját a sorozattal kapcsolatban – de mintha ilyesmi nem is létezne.

Az eltérő felfogás már a címadás árnyalatnyi különbségéből is kiderül. A fizika-kötet elkülönítve kezeli a szorosan vett természettudományos ismereteket és azok lehetséges kapcsolatát a számítástechnikával, a történelemmel foglalkozó könyv viszont a tantárgy oktatásának és a számítógépek alkalmazásának egységét kívánja megteremteni. Mégis az a furcsa helyzet állt elő, hogy a fizika-kötet jóval egységesebb, áttekinthetőbb – sőt használhatóbb – lett, mint a történelem.

A Fizika... szerzőgárdája – érdemes név szerint is megemlítenünk őket: **Cseh Géza, dr. Honyek Gyula, Moór Ágnes, Rác Mihály, Tas-**

nádi Péterné, Varga Antal és a programok készítője, **Rác Zsolt** – tankönyvet írt, így egyaránt szól tanárokhöz és diákokhoz. A középiskolák második osztályának törzs-tananyagát dolgozták fel, oktatható és tanulható módon – és ez nem kevés. Hogy ennek jelentőségét megértsük, érdemes egy kis kitérőt tennünk. Az elmúlt 10–15 év fizika oktatása egyre inkább az elméletkieskedés felé csúszott el, mind tantervében, mind pedig tankönyveiben. Kísérleti fizikának álcázza ugyan magát, de a tankönyvek szerzői egyre inkább abban versengtek, hogy a tudomány minél újszerűbb, minél „faramucibb” szemléletmódjaival lépjenek meg egymást. Ők azután remekül elcsemegezték a – bennfentesek számára valóban érdekes – különböző megközelítéseken, de az a középiskolás, aki most kezdene ismerkedni a fizikával, csak a fejét kapkodja a tankönyvek körmönfont megfogalmazásait olvasva.

A most megjelent kötet szerzői, fűtyülve a tantervre, valóban fizikát kívánnak oktatni. Hét gyakorló tanár mérgében összeállt, és írt egy rendkívül didaktikus, logikus felépítésű könyvet. Igazat kell adnunk a fülszöveg írójának: „**A SULIKOMP sorozat e könyvből nem lehet NEM MEGÉRTENI a másodikos fizikát.**”

Hogy mindennek mi köze a számítástechnikához? A kötet a függelékben tartalmaz tizenkét illusztráló, illetve feladatmegoldó programot, – kezdve a méréskiértékeléstől, versenyfeladatok megoldásáig. A listák Plus/4-es géphez készültek, és kazettán megvásárolhatóak, de a programok C-64-es változata is kapható, lemezen. Használható programok, szó sincs erőltetett, modvacsinált számítógép-alkalmazásról. Az olvasónak mégis az a benyomása, hogy a számítástechnikai rész utólag lett hozzáillesztve egy – egyébként igen jó – tankönyvhöz. Ennek egy oka lehet: a szerzők a Novotrade rugalmas kiadói politikáját kihasználva kerültek meg azokat az akadályokat, amelyek egy tankönyv megjelentetésének útjában állnak. A számítástechnika trójai faloványban csempésztek a piacra egy értékes kötetet – tekintsük ezt bocsánatos bűnnek.

A Számítástechnika a történelem tanításában teljesen más jellegű könyv. Ahogy szerzői – **Dedinszky Ferenc** és **dr. Horányi István** az előszóban leírják: céljuk a kedvcsinálás, a megbarátkoztatás a számítógéppel, valamint a számítástechnikához kapcsolódó mítoszok lerombolása. Így elsősorban a tanárokhöz szólnak, hiszen a diákok gyakran többet tudnak e témáról, és fogékonyabbak is, mint a humán tudományok oktatói.

A kötet azonban nem igazán tesz eleget a célkitűzésnek, mert a szerzők nem döntötték el, hogy milyen eszközökkel kívánják azt elérni. Két végletes nézőpont között ingadoznak: egyfelől megállapítják, hogy a történelemtanárnak nincs szüksége számítástechnikai ismeretekre, elég, ha a létező oktatóprogramokat megfelelően tudja használni a tanórán, másrészt viszont gyakran belemélyednek programozástechnikai részletekbe.

Így – annak ellenére, hogy kijelentik: a könyv nem „hogyan kell csinálni” segédanyag –, a számítógépekről szóló terjedelmes fejezet kiter a hardverre és a szoftverre, a változók és az utasítások fajtáira, a szubrutinok használatára, a feltételvizsgálatra, mindezeket példaprogramokkal illusztrálva. A fejezet a kötet egészéhez képest hosszú ugyan – közel 30 oldal –, de nyilvánvaló, hogy ennyiből senki nem tanul meg programozni. Ahhoz viszont elég magas szintű a tárgyalásmód, hogy azt, aki eddig idegenkedett a számítógépektől, továbbra is távol tartsa tőlük. Ez a tömör, de mégis felületes áttekintés jellemző a többi fejezetre is: hemzsegek a történettudósoktól és a tudománytörténészekről származó idézetek, amelyeknek valójában nincs mit alátámasztaniuk. A stílus tudományoskodó, fennkölt, de a tartalom gyakran közhelyes: „Véleményünk szerint arra kell törekedni, hogy a számítógépet a tanulási folyamat legmegfelelőbb pontjain használjuk eszközként.”

A cél a géppel való megbarátkoztatás lenne – de a gyakorló történelemtanárok nem sok használhatót szűrhetnek le a kötetből.

Ami mégis értékes, az a történelemtanítást segítő programtípusok bemutatása. Itt tényleg érdekes példaleírásokat olvashatunk a statisztikai, demonstrációs, szimulációs, relációs, tudásfelmérő programok alkalmazásáról. Kár, hogy ezek szinte kivétel nélkül külföldiek, a magyar oktatásban témájuk miatt nem használhatóak. Pedig hasonlóak itthon is bizonyára érdeklődésre tarthatnának számot, gondolkodásra ösztönző, képességfejlesztő tulajdonságaik révén. A két kötet alapján persze nem alkotunk végleges képet a sorozatról – érdeklődéssel várjuk a folytatást. Mindenesetre reménykedünk olyan könyvek megjelenésében, amelyek jól szolgálják az oktatást, a tanulást, és a számítástechnika is szerves részüket képezi.

Tallér József

POSTA

Ezúton ragadom meg az alkalmat, hogy a POSTA c. rovatnak néhány kérdést feltegyek.

Ursinyi Ottó, 1062 Bp., Aradi u. 58.

1. ATARI 800 XL típusú gépnek a gépi kódjához valamilyen (lehetőleg magyar nyelvű) könyv kapható-e, ha igen mennyiért (és hol)?

Nem kapható.

Ha ilyen könyv nincsen, akkor arra lennék kíváncsi, hogy milyen utasítással lehet a gépkódot behívni?

Gépi kód készítéséhez assembly vagy monitor programok használhatók – mármint ha van! –, ezek nélkül a szokásos eljárás: a programot decimális számokká alakítjuk és DATA sorokban elhelyezzük. Ezután egy FOR ciklussal sorban beolvassuk és „be-POKE-oljuk” egy szabad memóriaterületre (pl. 1536–1791 címek).

2. A következő kérdésem az lenne, hogy szintén ATARI 800 XL-hez magnót lehet-e kapni (ha igen, hol és mennyiért)?

Nem tudjuk.

3. A géphez adott prospektusban (ATARI 800 XL) olvastam, hogy van egy lap (HI-RES Magazin) ATARI-tulajdonosok számára. Kérdésem, hol lehet kapni?

Hegyeshalomtól nyugatra.

4. Végül pedig olvastam egy Mikro Magazinban, hogy van egy ATARI Klub. Hol található?

Minden hónap első keddjén du. 5–7-ig, a Bp. V., Báthori u. 16. alatt működik.

Azzal a kéréssel fordulok önökhöz, hogy szeretnék vásárolni Primo A 64-es típusú számítógépet. Legyenek szívesek megírni, hogy hol lehet beszerezni és mennyiért?

Csomány István, 6612 Nagytőke, Kistőke 15.

Tudomásunk szerint a tavalyi kiadás óta kereskedelmi forgalomban nincs, legfeljebb használtat kap, ha erre a levelére olyan olvasótárs jelentkezik ön-nél, aki pedig el szeretné adni, és meg tudnak egyezni.

Enterprise gépem van, ezzel kapcsolatban lenne néhány kérdésem. Remélem tudnak segíteni!

Styl Sándor Gábor, 2092 Budakeszi, Vörös Hadserég útja 88.

1. A kézikönyv hallgat a sprite kezelés lehetőségeiről, pedig az a „szokás”, hogy a video chip tudjon sprite-okat kezelni! Ha tud, akkor hogyan lehetne előcsalni őket?

Mi ismerünk néhány professzionális video IC-t, amelyek nem tudnak sprite-ot kezelni. Azt, hogy az Enterprise tud-e, vagy sem, mi még sajnos nem tudjuk. Talán az olvasótársak!

2. Milyen magyar nyelvű szakirodalom jelent meg idáig a géphez? Hol lehetne ROM-listát és memória térképet szerezní?

Legjobb tudomásunk szerint ez idáig semmi. Memóriatérképet Szabó Lajos kedves olvasónk küldött be, megtalálja majd a lapunkban. A ROM lista készül.

3. A joystick porton keresztül lehet-e fényceruzát illeszteni a géphez?

Nincs kizárva.

4. Várható-e a gép vallatója, ha igen, akkor mikor?

Igen, néhány hónap múlva.

5. Enterprise HCC szekció alakulása várható-e?

Nagy valószínűséggel igen. Forduljon a HCC-hez.

A Kandón vagyok harmadikos Műszer-automatika szakos hallgató. A Sorvezető-t szívesen olvasom, a lap nem dedős. De!

Örömmel olvastam a TVC OS könyv megjelenéséről. Nem tudtam meg vizsont, hogy ki adja ki, és hol árulják.

Más:

Elromlott a tápegységem, nem volt műszerem a javításhoz, beadtam a Magyar utcai Fotoelektronik szervizébe. 1 hónap múltán már el is készült és csak 2160 Ft-ot fizettem. Otthon belezve a tápegységembe, megállapítottam, hogy (bocs) a számlán levő tételek között van hamis is. Kérdésem: legközelebb hová vigyem?

Még más:

Nemrég a kezembe került egy áras TVC katalógus. Ezen olyan programok is szerepeltek (tisztességes áron), melyek nekem már megvoltak, de letöröltem, mert dedős... Nem is gondoltam, hogy ezek áru tárgyát képezhetik.

Szerintem a TVC-hez kínált floppy sokat tud, és drága. Sokan lehetünk, akik szívesebben látnánk olcsóbb floppyt CP/M nélkül.

Füle Sándor, Kiskunhalas, Hallai u. 18.

Comment:

Levelét úgy érezzük, hogy hozzászólás-ként kell kezelnünk, nemigen van mit válaszolni a kérdésekre. Sajnos, a szervizben pontosan ugyanolyan esetek fordulhatnak elő (és az ön levelé szerint elő is fordulnak), mint bármely más szolgáltatónál. Egyébként van szervize az ECONORG-nak is, a COOP-INFORM-nak is, de hogy TVC-vel foglalkoznak-e, nem tudjuk. Ami a könyvet illeti, a Novotrade jelenteti meg, állítólag rövidesen.

Tisztelt Olvasóink!

A BIT-LET 1986. februári (29.) számában megjelent Csendes István tollából és számítógépéből egy RENDEZŐ nevű program. Akkor ez egy sajnálatos félreértés miatt hibás programlistával jelent meg, melyet a szerző gyorsan korrigált. Mint ahogy az ilyen sürgős javításoknál néha előfordul, hát ez sem sikerült tökéletesre. Azóta több olvasónktól kaptunk levelet kérve, hogy közöljünk végre egy tisztességes hibaigazítást. A program szerzőjét megkerestük, és – minthogy lapunk igen szerény terjedelmét inkább új anyagok közlésére tartogatjuk – a következőben tudunk megállapodni:

Mindazon olvasóknak, akik hiába próbálkoztak a program felélesztésével, egy felbélyegzett válaszborték és kazetta elküldése után ingyen elküldi a program – azóta lényegesen továbbfejlesztett – hibátlanul működő változatát.

Szerzőnk címe:

Csendes István

1022 Bp., Herman Ottó u. 2. T.: 566-734.

PROGRAM CSERE-BERE

Commodore VC-20 (bővítő) programokat cserélek kazettán, különös tekintettel karateprogramokra! Válaszokat a programok listájával kérek!
Kovács Zsolt, 1211 Bp., Tánácsics Mihály u. 63.

Alapgépes ZX 81-es programokat cserélek, valamint keresem a következő programot: ZX 1K Chess.
Farkas Szilárd, Marcalgergelyi, Kossuth u. 70.

Segítség!

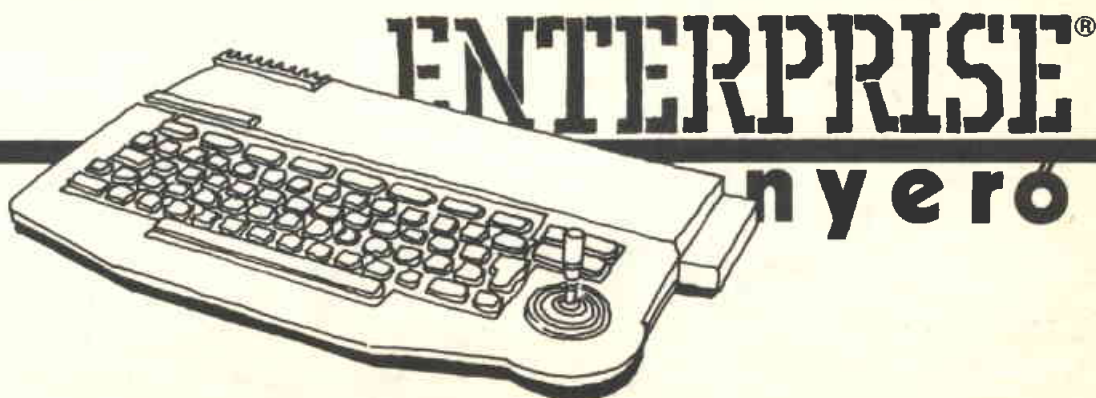
Levelezőpartnereim nevét, címét programmal tartottam nyilván. Az adatfile-t tartalmazó kazetta megsérült, és egyetlen cseretársamnak sem tudom a címét. Jó ideig vártam, hogy írjanak, de semmi. Van, akinek a kazettája még mindig nálam van, és nem tudom visszaküldeni. Őket kérném, levelém olvasva írjanak, mert én sajnos nem tudok.

Dobrocsi Zsolt, 8000 Székesfehérvár, Vargacsatornapart 5.

Elnézést kérünk pályázóinktól, az ATARI-NYERŐ értékelése a beérkezett megoldások nagy száma miatt még tart. Ebben a számunkban nem közlünk megoldást, mert a rendezőprogram, a bűvös kocka és a Rotary feladatokra a beérkező megoldások közül szeretnénk programot közölni – ezek kiválasztása és megjelenéskész állapotra hozása még folyamatban van.

CENTRUM

ENTERPRISE[®]

nyerő

Az elején elfelejtettük közölni, hogy ez a nyerő-pályázat 4 fordulóból áll. Pályázatunk egyik célja, hogy olvasóink megismerjék az ENTERPRISE gépet, illetve annak BASIC-jét. Ezért hátralevő két feladatunk ezzel kapcsolatos.

A strukturált programozás elsajátítását szeretnénk ezzel is, s majd néhány ENTERPRISE-ra írott szép program közlésével is segíteni. Előző (2.) feladatunk beküldési határideje még nem járt le. Aki még nem írta meg a programot, próbálja meg azt is az ENTERPRISE nyelvén, szépen, strukturáltan megírni!

A programokat papíron kérjük, a kisebb – kibogozható, nem lényegbevágó – hibákat elnézzük. Aki először a lapunk 22–23. oldalán lévő leírásból ismerkedik ezzel a nyelvvel, az is nyugodtan írja meg és küldje be a programokat – minden olyan hibával szemben elnézőek leszünk, melyeket az ezen rövid leírás hiányosságai miatt követnek el – csak a programok olvashatóságára és lényegére vagyunk kíváncsiak. Továbbra is áll, hogy aki úgy érzi, hogy nagyon jó és szép programot írt valamely feladatra, az kazettán (lemezen) is beküldheti – az esetleges közlést megkönnyítendő. Azonban programlistát és leírást – magyarázatot – mindenképpen kérünk!

3. FELADAT:

Egy ismert játék egy változatáról lesz ismét szó, a neve **KINCSEKERESÉS**

A játékmező (térkép) 16*16 négyzetre van osztva. A játék elején a számítógép eldugja valamelyik négyzetbe a kincset, a játékos célja azt minél hamarabb megtalálni. A játékos egy lépése abból áll, hogy „belelép” egy négyzetbe, azaz a 256 négyzet közül kijelöl egyet. Erre a számítógép a következőképpen válaszol:

- Ha a kincs abban a négyzetben van, ezt jelzi, a játék véget ér.
- Ha a kincs abban az oszlopban (sorban) felfelé, ill. lefelé (balra, ill. jobbra) van, akkor a válasz ÉSZAK, illetve DÉL (NYUGAT ill. KELET).
- Ha a kincs a kijelölt mezőtől pl. balra és felfelé van, akkor a gép válaszolhat ÉSZAK-ot is és NYUGATOT is, aszerint, hogy válasz után a lehetséges mezőknek a száma, melyekben az eddigi kérdés-válaszok alapján még lehet a kincs, minél nagyobb legyen. (Azaz minél kevesebbet segítsen).

A feladat az, hogy az ENTERPRISE IS BASIC-jében írjunk szép, strukturált programot a Kincskereső játékra, mely végigjátssza a játékot a felhasználóval (megjelenítés nem szükségszerű, esetleg egyszerű karaktergrafikával „beépíthető”). Számolja a lépéseket, s a végén attól függően, hogy hány lépésből találtuk meg a kincset, több-féleképpen (legalább 4–5 féleképp!) értékeli teljesítményünket (azt is figyelembe véve, hogy ha 1–2–3 lépésben találtuk meg, az főleg a szerencsénken múltott!).

A program nem tartalmazhat GOTO, GOSUB, ON GOTO és ON GOSUB utasításokat!

Kérjük levágni és a levélre felragasztani!

Beküldési határidő: 1987. december 10.